

Bruxelles, 17 aprilie 2019
(OR. en)

8638/19

**Dosar interinstituțional:
2018/0128(NLE)**

**EDUC 211
CULT 73
JEUN 58
SOC 317**

NOTĂ

Sursă:	Secretariatul General al Consiliului
Destinatar:	Comitetul Reprezentanților Permanenți / Consiliul
Nr. doc. ant.:	7922/19
Nr. doc. Csie:	9229/18 + ADD 1
Subiect:	Propunere de RECOMANDARE A CONSILIULUI privind o abordare globală a predării și învățării limbilor - <i>Adoptare</i>

Comitetul pentru educație a examinat propunerea sus-menționată de recomandare a Consiliului în vederea adoptării ei în cadrul reuniunii Consiliului Educație, Tineret, Cultură și Sport din 22-23 mai 2019. Textul întrunește în prezent acordul tuturor delegațiilor.

Prin urmare, Comitetul Reprezentanților Permanenți este invitat să înainteze textul Consiliului în vederea adoptării și publicării sale ulterioare în Jurnalul Oficial.

Propunere de

RECOMANDARE A CONSILIULUI

privind o abordare globală a predării și învățării limbilor

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolele 165 și 166,

având în vedere propunerea Comisiei Europene,

întrucât:

- (1) În comunicarea sa intitulată „Consolidarea identității europene prin educație și cultură”¹, Comisia Europeană descrie viziunea asupra unui Spațiu european al educației în care educația incluzivă, formarea și cercetarea de înaltă calitate să nu fie îngrădite de frontiere; în care a devenit ceva obișnuit să petreci o perioadă de timp într-un alt stat membru pentru a studia, a învăța sau a lucra; în care situațiile când o persoană vorbește două limbi pe lângă limba maternă sunt mult mai frecvente, iar oamenii au un puternic sentiment al identității lor de europeni, fiind totodată conștienți de patrimoniul cultural și lingvistic comun al Europei și de diversitatea sa.

¹ COM(2017) 673 final.

- (2) Într-o sesiune de lucru informală din cadrul Summitului de la Göteborg pentru creștere și locuri de muncă echitabile, șefii de stat sau de guvern au discutat despre rolul educației și al culturii pentru viitorul Europei. Concluziile Consiliului European din 14 decembrie 2017 ² invită statele membre, Consiliul și Comisia, fiecare în conformitate cu propriile competențe, să întreprindă acțiuni suplimentare în acest domeniu.
- (3) În concluziile sale, adoptate la Barcelona la 15 și 16 martie 2002, Consiliul European a solicitat măsuri suplimentare în domeniul educației „pentru a îmbunătăți stăpânirea competențelor de bază, în special prin predarea a cel puțin două limbi străine de la o vârstă foarte fragedă”.
- (4) Competența de alfabetizare și competența multilingvă sunt definite printre cele opt competențe-cheie din Recomandarea Consiliului privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții ³.
- (5) Competența multilingvă ⁴ se află în centrul viziunii asupra unui Spațiu european al educației. Odată cu sporirea gradului de mobilitate în scopul de a beneficia de educație sau formare ori de a lucra în interiorul Uniunii, cu intensificarea migrației din țări terțe către Uniune și cu cooperarea de la nivel mondial în ansamblu, sistemele de educație și formare trebuie să reanalizeze provocările legate de predarea și învățarea limbilor și oportunitățile oferite de diversitatea lingvistică a Europei.
- (6) Intensificarea și ameliorarea învățării și predării limbilor ar putea consolida dimensiunea europeană a educației și formării. Aceasta ar putea promova dezvoltarea unei identități europene în întreaga sa diversitate, care să vină în completarea identităților și a tradițiilor locale, regionale și naționale, și o mai bună înțelegere a Uniunii și a statelor sale membre. Competența multilingvă oferă o mai bună înțelegere a altor culturi, contribuind astfel la dezvoltarea cetățeniei și a competențelor democratice.

² EUCO 19/1/17 REV 1.

³ JO C 189, 4.6.2018, p. 1.

⁴ În timp ce Consiliul Europei utilizează termenul „plurilingvism” pentru a desemna competențele unei persoane în ceea ce privește mai multe limbi, documentele oficiale ale Uniunii Europene utilizează termenul „multilingvism” pentru a descrie atât competențele individuale, cât și situațiile societale. Această situație rezultă în parte din dificultatea de a distinge între plurilingv și multilingv în alte limbi decât engleza și franceza.

- (7) Aproape jumătate dintre europeni ⁵ spun că nu pot să susțină o conversație în nicio altă limbă decât prima lor limbă înșușită ⁶. Lipsa competenței multilingve provoacă dificultăți, împiedicând schimburi importante între administrațiile publice și persoane, în special în regiunile frontaliere ⁷.
- (8) Doar patru din zece elevi din învățământul secundar ating nivelul de „utilizator independent” în prima limbă străină, care indică o capacitate de a susține o conversație simplă. Numai un sfert ajung la acest nivel în a doua limbă străină ⁸. O analiză comparativă a limbilor în cadrul educației și formării a arătat că majoritatea statelor membre se confruntă cu probleme în a asigura rezultate adecvate ale învățării în domeniul limbilor. Deși există provocări în toate sectoarele educației, acestea sunt acute îndeosebi în sectorul educației și formării profesionale, unde se pune mai puțin accent pe învățarea limbilor.
- (9) Competența multilingvă limitată rămâne unul dintre principalele obstacole care stau în calea valorificării oportunităților oferite de programele europene pentru educație, formare și tineret. În schimb, o competență multilingvă consolidată va permite persoanelor să profite mai mult de oportunitățile oferite de piața internă, cum ar fi libera circulație a lucrătorilor, precum și să ia o decizie în mai mare cunoștință de cauză în legătură cu oportunitățile din alte țări ale UE.
- (10) Competența multilingvă conferă avantaje competitive atât pentru întreprinderi, cât și pentru persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă dacă face parte dintr-un set mai amplu de competențe necesare. Există o corelare pozitivă între competențele în materie de limbi străine și probabilitatea de a găsi un loc de muncă. Cu toate acestea, rezultatele celui mai recent sondaj referitor la formarea profesională continuă (CVTS 2016) arată că doar 7,9 % dintre întreprinderi (care oferă formare pentru angajații lor) își trimit angajații la cursuri de limbi străine (cifra care variază de la 22,1 % în Slovacia la 0,5 % în Irlanda).

⁵ Europeanii și limbile lor – o sinteză a raportului special Eurobarometru din 2012.

⁶ Prima limbă înșușită: varietatea lingvistică dobândită și utilizată (varietățile lingvistice dobândite și utilizate) în perioada antepreșcolară (aproximativ înainte de vârsta de doi sau trei ani), în care a fost dobândită prima dată facultatea lingvistică umană. Acest termen este preferat celui de limbă maternă, care este adesea nepotrivit, deoarece prima limbă înșușită nu este neapărat doar cea a mamei.

⁷ Comunicarea Comisiei privind stimularea creșterii economice și a coeziunii în regiunile frontaliere ale UE, COM(2017) 534.

⁸ Comisia Europeană (2012) – Primul sondaj european privind competențele lingvistice, rezumat.

- (11) Pentru a menține nivelul de trai actual, pentru a susține rate ridicate ale ocupării forței de muncă și a promova coeziunea socială în perspectiva societății și a domeniului muncii de mâine, oamenii au nevoie de un set adecvat de abilități și competențe. Dobândirea unei mai bune competențe multilingve ar putea sprijini mobilitatea și cooperarea tot mai intense din Uniune. Acest lucru este esențial, de asemenea, pentru a se asigura integrarea deplină a copiilor, elevilor, studenților și adulților imigranți.
- (12) Trebuie explorate noi moduri de învățare pentru o societate care devine din ce în ce mai mobilă și mai digitală. În special, evoluțiile digitale permit învățarea și practicarea tot mai multor limbi în afara clasei și a programei de învățământ. Procedurile actuale de evaluare nu reflectă pe deplin aceste evoluții.
- (13) Conform primului principiu al Pilonului european al drepturilor sociale, orice persoană are dreptul la educație, formare și învățare pe tot parcursul vieții, incluzivă și de înaltă calitate, pentru a dobândi și a menține competențe care îi permit să participe pe deplin în societate și să gestioneze cu succes tranzițiile pe piața forței de muncă. Competența multilingvă este una dintre competențele-cheie care ar putea promova capacitatea de inserție profesională, împlinirea pe plan personal, cetățenia activă, înțelegerea interculturală și incluziunea socială; această competență este definită ca fiind „capacitatea de a utiliza diferite limbi în mod corespunzător și eficient pentru comunicare”.
- (14) Mai mult de jumătate dintre statele membre recunosc în mod oficial limbi regionale sau minoritare în interiorul granițelor lor în scopuri juridice sau administrative, inclusiv limbaje prin semne utilizate la nivel național. Mai multe dintre aceste limbi traversează frontierele naționale. Limbile adăugate de populațiile de imigranți sau refugiați completează tabloul lingvistic al Europei.
- (15) În școli există un grad tot mai mare de sensibilizare cu privire la necesitatea de a se asigura că toți copiii, indiferent de mediul din care provin și de prima lor limbă înșușită, ating un nivel foarte bun în limba de predare, dacă este nevoie prin intermediul unor măsuri speciale de sprijin. Se sprijină astfel echitatea și egalitatea de șanse, reducându-se riscul de părăsire timpurie a școlii.

- (16) Sensibilizarea, în școli, în privința limbilor ar putea include conștientizarea și înțelegerea competențelor de alfabetizare și multilingve ale tuturor elevilor, inclusiv cele legate de limbi care nu se predau în școală. Școlile pot face distincția între diferite niveluri de competență multilingvă necesare în funcție de context și scop, care să corespundă condițiilor, nevoilor, abilităților și intereselor fiecărui cursant în parte.
- (17) Deficitul de cadre didactice pentru anumite discipline, inclusiv limbile străine moderne, este menționat ca o problemă în mai mult de jumătate dintre sistemele de educație ale Uniunii Europene, iar mai multe state membre au introdus reforme sau stimulente prin care să abordeze deficitul de profesori de limbi străine. Reformele și stimulentele respective ar putea include burse prin care să fie atrași la catedră absolvenții de studii lingvistice cu altă experiență profesională sau programe reformate de pregătire a cadrelor didactice.
- (18) Inițiativele menite să amelioreze competențele-cheie în educația școlară, inclusiv printr-o mai bună corelare a experienței concrete de viață cu învățarea academică, utilizând tehnologii digitale și sprijinind inovarea în școli, au consolidat accesul pus pe rezultatele învățării. Inițiativele au sprijinit, de asemenea, dobândirea competenței multilingve.
- (19) Învățarea integrată a conținutului și a limbii, și anume predarea disciplinelor prin intermediul unei limbi străine, și instrumentele digitale și online pentru învățarea limbilor și-au dovedit eficiența pentru categorii variate de cursanți. Profesorii de limbi din toată Europa ar putea profita de dezvoltarea profesională continuă actualizându-și competența digitală și descoperind totodată care este modul optim de a-și îmbunătăți practicile de predare cu ajutorul diferitor metodologii și tehnologii noi. Un inventar de resurse educaționale deschise i-ar putea sprijini în acest sens, ținând seama de activitatea Consiliului Europei.

- (20) Diverse inițiative din Europa au sprijinit definirea și dezvoltarea competenței multilingve. Cadrul european comun de referință pentru limbi sprijină învățarea și predarea tuturor limbilor ca instrument de referință transparent, coerent și cuprinzător care servește la evaluarea și compararea nivelurilor de competență. Acesta face o distincție între nivelurile de utilizator elementar, independent și experimentat, cel din urmă permițând utilizatorului să lucreze sau să studieze în limba evaluată. În 2018, instrumentul a fost completat cu descriptori noi pentru mediere, limbajele prin semne și alte domenii și cu compilații de descriptori pentru cursanți tineri, cu scopul de a face cadrul mai accesibil pentru publicul larg.
- (21) Pașaportul lingvistic Europass este un model standardizat de autoevaluare a competențelor lingvistice, care utilizează Cadrul european comun de referință pentru limbi. Acesta îi ajută pe cetățeni să își comunice competențele lingvistice pe parcursul unei perioade de mobilitate, în scopuri educaționale, în vederea ocupării unui loc de muncă sau în vederea formării, ajutându-i totodată pe angajatori să înțeleagă competențele lingvistice ale forței de muncă.
- (22) Certificatul lingvistic european ⁹ recompensează excelența și inovarea în predarea limbilor în toate țările participante. Certificatul oferă școlilor și altor instituții un stimulent pentru a utiliza noi metodologii și strategii care să abordeze prioritățile locale, regionale, naționale sau europene. Certificatul a contribuit la sensibilizarea cu privire la cooperarea europeană în domeniul predării și învățării limbilor și la intensificarea dinamicii multilingve în sectoarele educației.
- (23) Toate statele membre au recunoscut necesitatea consolidării multilingvismului și a dezvoltării competenței multilingve în cadrul Uniunii. Comisia Europeană va lucra la o propunere privind un nou set de criterii de referință europene în materie de educație și formare, împreună cu opțiuni de colectare a datelor, care pot include un criteriu de referință european privind competențele lingvistice, cu scopul de a oferi o imagine mai exactă a competenței multilingve în cadrul Uniunii. Aceste criterii de referință vor fi discutate și hotărâte de Consiliu în contextul instituirii noului cadru strategic pentru educație și formare după 2020.

⁹ Certificatul lingvistic european se acordă la nivel național și este sprijinit prin programul Erasmus+.

- (24) Deși recunoaște că competența multilingvă se dobândește pe tot parcursul vieții și că oamenii ar trebui să aibă acces la oportunități în acest sens în toate etapele vieții, prezenta recomandare are ca subiect îndeosebi ciclul primar și secundar de învățământ și formare, inclusiv, acolo unde este posibil, educația și îngrijirea timpurie, precum și educația și formarea profesională inițială.
- (25) Prezenta recomandare respectă pe deplin principiile subsidiarității și proporționalității,

RECOMANDĂ CA STATELE MEMBRE:

În conformitate cu legislația națională și europeană, cu resursele disponibile și condițiile de pe plan național și în strânsă cooperare cu toate părțile interesate relevante:

- (1) Să analizeze modalități de a-i ajuta pe toți tinerii să atingă, înainte de a absolvi ciclul secundar superior de învățământ și formare – pe lângă limba de predare – acolo unde este posibil, un nivel de competență în cel puțin o altă limbă europeană care să le permită să utilizeze limba în mod eficace în scopuri sociale, de învățare și profesionale și să încurajeze însușirea unei (a treia) limbi suplimentare până la un nivel care să le permită să interacționeze cu un anumit grad de fluentă ¹⁰.
- (2) Să aplice abordări globale în scopul de a îmbunătăți predarea și învățarea limbilor la nivel național, regional, local sau de școală, după caz, și, acolo unde este relevant, cu ajutorul exemplelor strategice expuse în anexă.
- (3) Să se asigure că sunt vizate toate sectoarele învățământului primar și secundar, începând cât mai devreme posibil, incluzând educația și formarea profesională inițială.

¹⁰ Însușirea limbilor clasice, cum ar fi greaca veche și latina, poate face parte din repertoriul lingvistic al cursantului.

- (4) Ca parte a acestor abordări globale, să sprijine sensibilizarea în privința limbilor în școli și în instituțiile de educație și formare profesională:
- (a) sprijinind activ și recunoscând mobilitatea cursanților și a cadrelor didactice, inclusiv prin valorificarea posibilităților pe care le oferă programele de finanțare ale Uniunii în domeniu;
 - (b) consolidând competența în limbile de predare ca bază pentru aprofundarea învățării și pentru îmbunătățirea rezultatelor școlare ale tuturor cursanților, în special ale celor din familii de migranți, de refugiați sau din medii defavorizate;
 - (c) ajutând cursanții să își extindă competențele în limbile de predare, prin sprijinirea cadrelor didactice în abordarea utilizării unui limbaj specific în domeniile lor tematice respective, inclusiv prin sensibilizarea cu privire la diferite registre lingvistice și un vocabular specific;
 - (d) promovând continuitatea educației lingvistice între diferitele niveluri de școlarizare;
 - (e) prețuind diversitatea lingvistică a cursanților și utilizând-o ca resursă de învățare, inclusiv implicând părinții, alți îngrijitori și comunitatea locală în ansamblu în educația lingvistică;
 - (f) luând în considerare posibilități de a evalua și a valida competențe lingvistice care nu fac parte din programa de învățământ, ci sunt rezultatul învățării informale (de exemplu, în cazul cursanților proveniți din familii de migranți, de refugiați sau bilingve) sau al participării la un sistem școlar formal dintr-o altă țară în care cursantul a locuit anterior, de exemplu prin extinderea gamei de limbi care pot fi adăugate la certificatele de absolvire ale cursanților;
 - (g) consolidând utilizarea Cadrului european comun de referință pentru limbi, în special pentru a inspira evoluții în programele de învățământ pentru limbi, în testarea și evaluarea cunoștințelor de limbă;

- (h) asigurând sprijin pentru ca școlile să își definească propria abordare a învățării limbilor, respectând totodată legislația națională și ajutând școlile să valorifice și să utilizeze în mod activ diversitatea lor lingvistică;
 - (i) oferind școlilor și centrelor de formare oportunități de a-și consolida perspectiva europeană, de exemplu prin continuarea punerii în aplicare a Certificatului lingvistic european, prin dezvoltarea de certificate școlare cu o perspectivă europeană deosebită și prin organizarea de evenimente naționale în jurul diversității lingvistice.
- (5) Să sprijine cadrele didactice, formatorii, inspectorii și directorii de școli să sporească gradul de sensibilizare prin:
- (a) realizarea de investiții, după caz, în educația inițială și continuă a profesorilor de limbi pentru a-și consolida competențele și pentru a atrage și păstra personalul cu scopul de a menține o ofertă amplă a limbilor în ciclul primar de învățământ și în ciclul secundar de învățământ și formare;
 - (b) intensificarea cooperării voluntare între instituțiile responsabile cu educația inițială și continuă a profesorilor de limbi;
 - (c) includerea pregătirii pentru diversitatea lingvistică din clasă în educația inițială și în dezvoltarea profesională continuă a cadrelor didactice și a directorilor de școli;
 - (d) promovarea perioadelor de studii în străinătate pentru studenții care urmează studii în vederea obținerii unei diplome de cadru didactic, încurajând totodată mobilitatea pentru toți profesorii, formatorii, inspectorii și directorii de școli;
 - (e) promovarea integrării și recunoașterii mobilității în scopul învățării în educația profesorilor de limbi, astfel încât profesorii de limbi proaspăt absolvenți să beneficieze de preferință de un semestru de experiență de învățare sau predare în străinătate, în special prin intermediul programului Erasmus+;

- (f) promovarea utilizării eTwinning ¹¹ și a altor forme de cooperare virtuală, precum și dezvoltarea rețelei interpersonale, pentru a îmbogăți experiențele de învățare în școli și a dezvolta competența multilingvă a cadrelor didactice și a elevilor;
 - (g) promovarea predării prin colaborare între profesorii de limbi și profesorii de alte materii.
- (6) Să încurajeze cercetarea în domeniul metodelor pedagogice inovatoare, incluzive și multilingve și utilizarea acestora, inclusiv, de exemplu, utilizarea instrumentelor digitale, înțelegerea reciprocă și modalități de predare a materiilor prin intermediul unei limbi străine (învățare integrată a conținutului și a limbii) și să inoveze educația inițială a cadrelor didactice.
- (7) Să se asigure că sunt monitorizate competențele lingvistice dobândite în diferite etape ale educației și formării, completând informațiile existente referitoare la oferta privind învățarea limbilor străine.
- (8) Să raporteze, prin cadrele și instrumentele existente, cu privire la experiențele și progresele realizate în promovarea învățării limbilor.

SALUTĂ INTENȚIA COMISIEI:

- (9) De a sprijini acțiunile ulterioare prezentei recomandări prin facilitarea învățării reciproce între statele membre și prin elaborarea, în cooperare cu statele membre, a unor instrumente și resurse multilingve cum ar fi:
- (a) orientări privind modul de corelare a predării limbilor și a evaluării cu Cadrul european comun de referință pentru limbi ¹²;
 - (b) materiale de orientare bazate pe date concrete și privind noi forme de învățare și abordări de sprijinire și pentru limbile care nu fac parte din programa de învățământ;

¹¹ eTwinning este o comunitate de cadre didactice de la învățământul preșcolar până la învățământul secundar superior, găzduită pe o platformă de internet securizată.

¹² Pe baza experiențelor și a cunoștințelor de specialitate dezvoltate de către Consiliul Europei în crearea și actualizarea cadrului și de către Centrul european pentru limbi moderne și Comisia Europeană în aplicarea acestor acțiuni pregătirii cadrelor didactice prin proiecte finanțate în comun:

- (c) instrumente digitale pentru învățarea limbilor și dezvoltarea profesională a personalului didactic, în domeniul învățării limbilor, precum cursuri online deschise și în masă, instrumente de autoevaluare ¹³, rețele, inclusiv eTwinning și Teacher Academy din cadrul platformei School Education Gateway;
- (d) metodologii și instrumente care sprijină monitorizarea competenței multilingve în Uniune.
- (10) De a consolida mobilitatea elevilor, a cursanților care participă la o formă de educație și formare profesională și a cadrelor didactice, a formatorilor, a inspectorilor și a directorilor de școli în cadrul programului Erasmus+ și de a sprijini în general utilizarea finanțării din partea Uniunii, precum Erasmus+, Orizont 2020, Fondul pentru azil, migrație și integrare (FAMI) sau fondurile structurale și de investiții europene, după caz, pentru punerea în aplicare a prezentei recomandări și a anexei sale, fără a aduce atingere negocierilor privind următorul cadru financiar multianual.
- (11) De a consolida cooperarea cu Consiliul Europei și cu Centrul european pentru limbi moderne în domeniul învățării limbilor, pentru a consolida metode inovatoare în predarea și învățarea limbilor și a spori gradul de sensibilizare cu privire la rolul crucial al învățării limbilor în societățile moderne.
- (12) De a raporta cu privire la acțiunile ulterioare punerii în aplicare a recomandării în principal prin intermediul cadrelor și instrumentelor existente.

Adoptată la Bruxelles,

Pentru Consiliu

Președintele

¹³ În prezent, Europass oferă un instrument de autoevaluare pentru competența lingvistică, iar funcționalitatea și eficacitatea acestuia vor fi reexamineate ca parte a punerii în aplicare a noii decizii Europass.

**Sensibilizare cu privire la importanța învățării limbilor în școli –
dezvoltarea unor abordări globale ale învățării limbilor**

Abordările globale în domeniul lingvistic ar putea sprijini punerea în aplicare a recomandării privind învățarea limbilor. Prezenta anexă enumeră o serie de principii pedagogice și de bune practici, care au în comun scopul de a spori gradul general de sensibilizare cu privire la importanța învățării limbilor în școli, cu obiectivul final de a îmbunătăți rezultatele învățării limbilor.

Predarea limbilor este un element important în toate disciplinele dacă avem în vedere modalitățile diverse în care este folosită limba în sala de clasă și rolul crucial pe care îl joacă limba în învățarea și înțelegerea conținutului materiilor. Atingerea unui nivel bun al limbii îngrijite este strâns legată de îmbogățirea cunoștințelor despre disciplina respectivă și aprofundarea înțelegerii acesteia.

Sensibilizarea cu privire la importanța învățării limbilor în școli și în instituțiile de educație și formare profesională ar putea sprijini înțelegerea faptului că învățarea limbilor este un proces dinamic și neîntrerupt – însușirea primei limbi și a diferitelor sale registre și stiluri continuă și este strâns legată de învățarea altor limbi, la diferite niveluri de competență, corespunzând condițiilor, nevoilor și intereselor fiecărui cursant.

Sensibilizarea cu privire la importanța învățării limbilor în școli și în instituțiile de educație și formare profesională ar putea sprijini reflecții privind dimensiunea lingvistică la toate nivelurile organizării, predării și practicilor din școli: în dezvoltarea competenței de alfabetizare, în învățarea limbilor străine, în predarea diferitor discipline, pentru recunoașterea altor limbi pe care elevii le aduc cu ei, în comunicarea cu părinții și cu mediul școlar în ansamblu etc.

Cooperarea strânsă dintre diferiții membri ai comunității școlare, în mod ideal în cadrul unui concept al școlii ca organizație de învățare sau în cadrul unei abordări la nivelul întregii școli, poate promova o astfel de înțelegere a sensibilizării în privința limbilor.

Pentru a se sprijini sensibilizarea cu privire la importanța învățării limbilor în școli și în instituțiile de educație și formare profesională, au fost identificate exemplele de bune practici enumerate în cele ce urmează.

1. Multilingvismul în școli și în instituțiile de educație și formare profesională

- O atitudine pozitivă față de diversitatea lingvistică poate contribui la crearea unui mediu favorabil limbilor, în care învățarea și utilizarea mai multor limbi sunt percepute ca bogăție și resursă. Sensibilizarea cu privire la importanța învățării limbilor și la avantajele educaționale, cognitive, sociale, interculturale, profesionale și economice ale utilizării extinse a limbilor poate fi intensificată și încurajată.
- Dezvoltarea competenței lingvistice și sporirea sensibilizării în privința limbilor pot fi integrate transversal în programa de învățământ. Integrarea limbilor și a altor discipline poate face posibilă asigurarea unei învățări mai autentice, orientate către situații reale de viață.
- Motivația cursanților de a învăța diverse limbi poate fi sporită prin corelarea conținutului educațional cu propriile vieți și interese, ținându-se seama de învățarea informală și încurajându-se sinergiile cu activități extrașcolare. Conexiunile dintre exersarea limbilor în viața de zi cu zi, pe de o parte, și școli sau instituții de educație și formare profesională, pe de altă parte, pot fi consolidate prin recunoașterea învățării prealabile a limbilor și oferirea posibilității de a adăuga, în certificatele de absolvire a școlii, competența multilingvă rezultată din învățarea informală (de exemplu, în cazul cursanților care provin din familii de migranți, de refugiați sau bilingve) sau din participarea la un sistem școlar formal dintr-o altă țară în care cursantul a locuit anterior.
- Toată gama de limbi cunoscute de cursant poate fi valorizată și sprijinită în școală și folosită totodată ca resursă pedagogică pentru aprofundarea învățării de către toți cursanții. Elevii se pot ajuta reciproc în procesul de învățare, pot să explice altora propria limbă (propriile limbi) și să compare limbile între ele.
- Școlile ar putea oferi o paletă mai largă de limbi pe lângă principalele limbi generale de comunicare. Asimilarea poate fi diferită dacă o țară are două sau mai multe limbi oficiale sau dacă există un interes declarat de a promova învățarea limbii unei țări învecinate.

- Instituirea de parteneriate între instituții de educație și îngrijire timpurie și școli în regiunile frontaliere, care să încurajeze copiii să învețe limba vecinilor lor de la o vârstă fragedă și să contribuie la estomparea barierelor lingvistice în regiunile transfrontaliere.
- Încurajarea în continuare a școlilor și a instituțiilor de educație și formare profesională în sensul utilizării Zilei Europene a Limbilor și a Certificatului lingvistic european pentru a promova învățarea limbilor și diversitatea lingvistică. Promovarea certificatelor școlare cu o dimensiune europeană deosebită cu scopul de a încuraja o perspectivă europeană pentru școli și centrele de formare.

2. Predare eficientă și inovatoare pentru o mai bună învățare a limbilor

- Potențialul instrumentelor digitale ar putea fi valorificat la maximum pentru o mai bună învățare, predare și evaluare a limbilor. Tehnologia poate sprijini într-o măsură foarte mare extinderea ofertei lingvistice, poate oferi oportunități pentru expunerea la o anumită limbă și poate fi foarte utilă pentru sprijinirea limbilor care nu sunt predate în școli. Dezvoltarea gândirii critice și a educației în domeniul mass-mediei și o utilizare adecvată și sigură a tehnologiei pot reprezenta un element esențial pentru învățare în acest context.
- Cooperarea virtuală dintre școli prin eTwinning și alte forme de cooperare virtuală le pot permite tinerilor să își îmbunătățească învățarea limbilor, să colaboreze cu colegi din altă țară și să se pregătească pentru mobilitate în scopul de a studia, de a urma cursuri de formare sau de a desfășura activități ca voluntari în străinătate.
- Mobilitatea elevilor, inclusiv prin Erasmus+, ar putea deveni o parte obișnuită a procesului de învățare. Aceasta ar trebui să se extindă la mobilitatea virtuală și la mobilitatea personalului în sens mai larg.
- Cadrele didactice, formatorii și cursanții pot folosi o combinație de evaluare diagnostică, formativă și sumativă pentru a monitoriza și a evalua progresul în învățarea limbii; se utilizează portofolii lingvistice individuale pentru a ține evidența progreselor înregistrate, de exemplu prin intermediul Portofoliului lingvistic european sau al Pașaportului lingvistic Europass.

3. Sprijin pentru cadrele didactice și formatori

- Profesorii de limbi moderne ar putea fi încurajați să participe la programe de schimb cu țări în care se vorbește limba lor țintă, ca parte a educației lor inițiale și/sau a dezvoltării lor profesionale ulterioare. Fiecare profesor de limbă proaspăt absolvent ar putea să fi petrecut de preferință un semestru de învățare sau predare în străinătate.
- Cadrele didactice și formatorii care se ocupă de alte discipline decât limbile moderne ar putea să fie sensibilizați și să dobândească cunoștințe cu privire la didactica limbilor, precum și să dobândească strategii pentru sprijinirea cursanților.
- În predarea limbilor ar putea fi incluși asistenți didactici în domeniul limbilor, utilizându-se oportunitățile pe care le oferă programele de schimb dintre statele membre.
- Oportunități de dezvoltare profesională continuă ar putea fi puse la dispoziția cadrelor didactice (prin rețele, comunități de practici, cursuri de limbă online în masă, centre de expertiză, învățare online prin cooperare, cercetare-acțiune prin colaborare etc.), pentru ca acestea să fie la curent cu cele mai recente inovări pedagogice și să își actualizeze competențele.

4. Parteneriate și legături în mediul școlar în ansamblu, pentru a sprijini învățarea limbilor

- Școlile și instituțiile de educație și formare profesională ar putea coopera cu părinții cu privire la modalități prin care pot să-i sprijine pe copiii lor în procesul de învățare a limbilor, în special atunci când copiii cresc fiind expuși la mai mult de o limbă sau utilizează acasă o altă limbă decât cea de predare.
- Școlile și instituțiile de educație și formare profesională pot dezvolta parteneriate cu centre lingvistice/laboratoare de limbi, biblioteci publice, centre culturale sau alte asociații culturale, universități și centre de cercetare, pentru a crea medii de învățare mai antrenante, a optimiza asimilarea limbilor și a îmbunătăți și a inova practicile de predare.

- Școlile, instituțiile de educație și formare profesională și administrațiile locale își pot pune resursele în comun pentru a înființa centre lingvistice cu o ofertă mai mare de limbi, pentru a conserva limbile mai puțin vorbite și/sau limbile care nu se predau în școală.
 - Prin cooperarea cu angajatorii din regiune sau din afara ei, importanța competenței multilingve în viața profesională poate fi mai bine înțeleasă și se poate asigura faptul că această competență multilingvă dobândită sprijină în mod eficace angajabilitatea.
 - Ar putea fi încurajate parteneriatele transfrontaliere dintre instituțiile de educație și formare din regiunile frontaliere. Mobilitatea studenților, a cadrelor didactice, a formatorilor și a personalului administrativ, precum și a candidaților la studii doctorale și a cercetătorilor ar putea fi facilitată prin oferirea de informații și de cursuri în limbile vorbite în țara învecinată. Promovarea multilingvismului în cadrul acestor parteneriate transfrontaliere îi poate pregăti pe absolvenți să pătrundă pe piața forței de muncă de ambele părți ale frontierei.
 - Promovarea cooperării între instituțiile de pregătire a cadrelor didactice.
-